

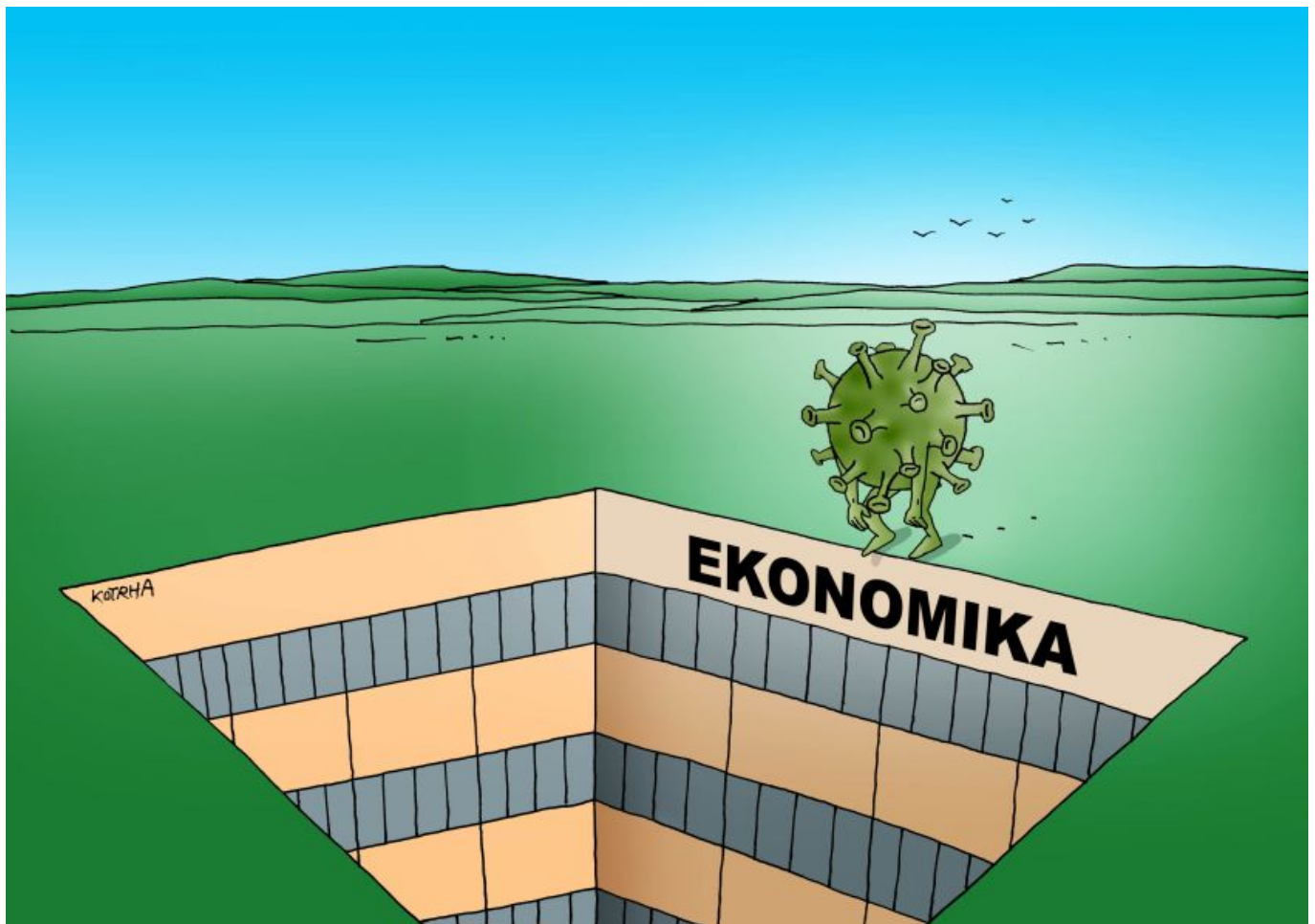
Naša NE-zodpovedná vláda

- Redakce CZ24 News | 14. června 2020

SLOVENSKO: Zodpovednosť je tou skoro najdôležitejšou vlastnosťou vládcu. Samozrejme, že ide o to - komu je zodpovedný. No niekedy bohu, inokedy klanu, rodu, oligarchom či politickej strane; v demokratickom systéme je to zodpovednosť ľudu, preto sa systém tak volá. Formu a mieru zodpovednosti stanovuje ústava - to aby sa niektorý vládca nepomýlil.

Strach z korony sa mína a tak sa objavuje otázka zodpovednosti za úspechy, ale aj za škody. Veľký vládca sa doteraz hlási iba k úspechom, hoci spolutvorcami úspechov sú aj občania so svojou poslušnosťou (či strachom).

Nenápadne sa objavujú aj iné otázky: kto je zodpovedný za materiálne škody zo zatvorených prevádzok vrátane výroby a obchodov? Podľa premiéra je za to zodpovedný neviditeľný vírus.

Kresba: Lubomír Kotrha

Ako v jednej televízii povedal A. Šándor: vírus nezavrel obchody, to urobila vláda svojimi nariadeniami a tak by mala škody vykrývať. K tomu treba ešte pridať aj poškodenia zdravia kvôli znehybneným zdravotníckym službám. No a tiež psychické stresy z rôznych zákazov, ktoré, mimochodom, neplatili pre vláduce kruhy. Ako bolo vidno, pokojne sa zhromažďovali na zasadnutiach vlády či parlamentu, ale aj ich pomocníci sa schádzali v tzv. krízových štáboch a všetci si boli tak fyzicky blízko.

Ale pekne po poriadku. Začal som ekonomikou. Straty za zatvorenie prevádzok z rozhodnutia vlády

by mala kompenzovať vláda. Už sa tak po troške aj deje, no veľmi opatrne, asi sa vyberajú tí správni adresáti. Pritom bolo potrebné podať pomocnú ekonomickú ruku rýchlo a celoplošne. Špekulovanie o tom, či a koľko dať niektorým obchodom či výrobným firmám, je odkladanie zodpovednosti na spomenutý neviditeľný vírus – asi by ho mali médiá pokritizovať. Vláda nekoná okamžite. No a premiér zvaluje zodpovednosť na pred verejnosťou ukrytú skupinu asi emidemiológov. Dokonca sa v televízii vyjadril, že to oni rozhodujú kde a čo sa má otvoriť. Zosmiešnil sa tvrdením, že je na tomto neviditeľnom štábe určiť, koľko môže byť na štadiónoch divákov. Netušil, že máme štadióny pre dve tisíce, ale aj pre dvadsaťtisíc divákov. No a určiť jednotné absolútne číslo, napríklad päťsto alebo tisíc ľudí, je viditeľne fraškou. Namiesto toho malo byť určené percento pre štadióny podľa ich kapacít. To by mohol trebárs jednému trnavskému milionárovi vysvetliť jeden trnavský miliardár.

Rovnako je potrebné vyrovnať straty zamestnancov na mzdách – nechodili do práce z rozhodnutia vlády. Takže by sa mohli hoci aj poskladať trochu členovia vlády a poslanci na tieto straty. V tejto súvislosti je výsmechom zníženie platu bratislavskému primátorovi o celú tisícku – na 6000 eur! To je chudoba, žeby sa mu Bratislavčania poskladali na živobytie?

Premiér sa permanentne vyhovára na rozhodnutia krízových štábov, ktoré musí (!) akceptovať. No ústava hovorí niečo iné: výkonná moc patrí vláde a prezidentovi (ústava je písaná v mužskom rode). Pomocné orgány si môže ustanoviť podľa ľubovôle, čím sa však nezabavuje vlastnej zodpovednosti. Ak pochybí poradca, tak ho treba vyhodiť, ale nezakrývať svoju neschopnosť za „rozhodnutia“ iných ľudí.

To, samozrejme, platí o celej vláde – je zodpovedná parlamentu a občanom štátu. Minister financií sa doteraz poriadne nevyjadril, ako to bude s odškodňovaním v ekonomike. Nevie o tom, či nevie o čo ide, alebo dostal zákaz o tom premýšľať? Možno by sa mal vytvoriť krízový štáb pre ekonomiku?

V každom prípade je zarážajúce zloženie a uvažovanie premiérových krízových štábov. Zdá sa, že epidemiológovia sú ranení sociálnou slepotou – pre vírus nevidia, že spoločnosť, to sú ľudia. Takže rozhodovanie nie je vôbec o víruse (aj tak nikto nevie, čo to je), ale o ľuďoch. No a s ľuďmi nemajú zaobchádzať ako rozmazané decko s hračkou.

Americkí sociológovia už v šesťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia vymysleli pojem: profesijní idioti. Ide o ľudí, ktorí sú odborníkmi na niečo, no nevidia nič vedľa, popísali to tak, že odborník na vtĺkanie klincov kladivom netuší o existencii skrutiiek a skrutkovačov. Aj premiérovi epidemiológovia zrejme patria do tejto skupiny odborníkov. To mi pripomína jednu moju skúsenosť z konferencie ekonómov. Jeden, mimochodom veľmi zdatný, ekonóm mal prednášku o tokoch v ekonomike. Nakreslil pôsobivý obraz na tabuľu. Po skončení som sa opýtal, aký to bude mať dopad na obyvateľov – a on mi odpovedal, že jeho to nezaujíma, lebo je ekonóm.

Takže milí aj nemilí odborníci: ekonomika, ani bohatstvo neexistuje mimo ľudí – ani planéta zhotovená zo zlata nemá žiadnu hodnotu mimo ľudskej spoločnosti. To isté platí o vírusoch – uvažuje sa o nich až v ľudskej spoločnosti, mimo ľudí jednoducho existujú tak ako špenát či papagáj.

Pred storočím napísal J. R. R. Tolkien famóznú ságu o ľuďoch – „Spoločenstvo prsteňa“. Boli veľmi rozdielni, no vedeli sa spojiť a keď prevládol egoizmus, nastali problémy. Pomáhali im aj iné rozprávkové postavy, všetko v mene boja dobra proti zlu. Ale to už je ľudský pohľad: zlo a dobro.

Všimnite si, politici, že sa nehráte s bábikami či autičkami, ani nevediete počítačový boj s nepriateľom, Vy rozhodujete o osudoch živých ľudí a mali by ste vychádzať z ich potrieb, záujmov, aj priání a pocitov. To je ľudské, inak povedané: to je humanizmus. Rozmaznané decko je za osud svojich hračiek zodpovedné sebe, prípadne rodičom. Rozmaznaný politik je však za osudy ľudí zodpovedný im, ale to si musia uvedomiť aj občania. Myslím si, že môže stať, že niektorí poškodení zažalujú vládu o nejaké peniaze – a tá to zaplatí z našej spoločnej pokladne. Už je načase, aby bol

schválený zákon o osobnej zodpovednosti politikov za zlé rozhodnutie, veď to vláda slúbila.

No a čo sa týka zdravia a školstva - to si zaslúži špeciálny pohľad na profesionalitu, ale aj ľudskosť všetkých aktérov. Riaditelia škôl dokázali presvedčiť politikov, že školstvo to je spoločenstvo žiakov a učiteľov. Chýba ešte rovnaký pohľad na zdravotníctvo. Je však na lekároch a pacientoch, aby sa ozvali a upozornili na zdravotnícke driemoty. Doteraz niektorí lekári začínajú rozhovor s pacientmi: prečo prišli, zhoršil sa im stav? To sú dôsledky nezodpovednej politiky.

Takže záverom: vláda by sa mala pokúsiť začať konať zodpovedne voči osudom štátnych občanov, ako aj obyvateľov Slovenskej republiky. Zodpovedne - to nie je osobný pocit, ale zhodnotenie z pohľadu ústavy a občanov.

RASTISLAV TÓTH